

درباره بیمار و بیماری و ... (۱)

علی باقریان

ناتدرستی هراس آور است

درباره ریشه واژه «بیمار» دست کم ۲ قول مشهور هست: عده‌ای می‌گویند «بیمار» مشتق از پیشوند «بی» و تکواژ «مار» است، و گروهی بر آن اند که «بیمار» مرکب است از ۲ تکواژ «بیم» و «ار». «مار» را «تندرستی» و «سلامتی» و «صحت» معنا کرده‌اند؛ بنابراین، مطابق قول اول، «بیمار» یعنی «ناتدرست»، «ناسلامت»، «سستیم». «ار»، در قول دوم، کوتاه‌شده «آرنده» است؛ بدین ترتیب، «بیمار» یعنی «ترسان» یا «هراس‌آور». حالا به این ۲ بیت پندآمیز، اولی از خاقانی و دومی از فخرالدین اسعد گرگانی، توجه کنید تا آنچه خواندید خوب در یادتان بماند: «تا تو بیمار نفاقی به‌درست / هرچه صحت شمری هم سقم است»، «بلی چونین بود زنهار خواری / گهی بیم آورد که شرمساری» (از یاد نبرید که بعضی کزی‌ها و بیماری‌های روحی مثل «نفاق» یا «دورویی» از ناراستی‌ها و بیماری‌های جسمی خطرناک‌ترند، و بعضی زشت‌کاری‌ها مانند «زنهار خواری» یا «عهدشکنی» از امراض نفرت‌انگیز ترسناک‌تر!). باری، براساس هر دو این حدس‌ها، واژه «بیمار» از نظر دستوری «صفت» است، اگرچه «بیمار» اولی صفتی است ناظر به وضع جسمی پیش‌آمده و «بیمار» دومی صفتی ناظر به حال روحی متعاقب، مطابق آنچه از آمیختن این ۲ معنا در هم حاصل می‌شود، «بیمار» کسی است که سلامت خود را از دست می‌دهد و به‌همین دلیل در هول‌وهراس می‌افتد و دیگران را نیز به وحشت می‌اندازد. این وصف دقیقی است از بیمار، از آغاز حیات بشر تا همین امروز.

درباره ریشه واژه «پزشک» هم قول مشهور این است که دراصل از «پنشه» به‌اضافه «ز» ساخته شده است. اولی به‌معنای «آسیب» و دومی به‌معنای «زن» (بن «زدن»؛ بدین ترتیب، «پزشک» یعنی «آسیب‌زن». تعجب نکنید؛ «آسیب‌زن» یعنی کسی که آسیب را می‌زند یا نشانه می‌گیرد، نه آن‌که آسیب می‌زند، اگرچه گروه بسیاری اندک‌شماری از پزشکان همین دومی‌اند! درواقع، پزشکان رنج و درد و بلا را از بیمار می‌گردانند و «مار» را به او بازمی‌گردانند. همین‌جا یادآور شوم که عده‌ای هم معتقدند «مار» در «بیمار» همان خزنده معروف است که تحرک دائمی آن را نشانه زندگی می‌دانسته‌اند (به شکل مار بر پرچم سازمان جهانی بهداشت دقت کرده‌اید؟!؛ بنابراین، «بیمار» کسی است که از پا افتاده و به معنای دقیق کلمه «بستری» (منسوب به «بستر») است. این معنای «بیمار» آن را درست معادل صفت «مریض» قرار می‌دهد که از ریشه «مَرَضَ» به معنای «ناتوانی» و «زمین‌گیر شدن» می‌آید. «طبيب» هم که باز صفت است از ریشه «عَطَبَ» می‌آید که به معنای «علاج کردن» و «برآوردن» است. می‌بینید که «بیمار» و «پزشک» یا «مریض» و «طبيب» از نظر زبانی هم پیوندی تنگاتنگ با یکدیگر دارند. بیمار می‌ترسد و بی‌قرار می‌شود و پزشک او را امید می‌دهد و تسکین می‌بخشد. البته این کنش و واکنش صرفاً ظاهری نیست؛ در فرهنگ ما، مسئله خیلی پیچیده‌تر از این حرف‌هاست. این نکته را مفصل شرح خواهیم داد.

با هم بشنویم،
واسه ت می‌ره
دل
کی خونه؟
عمار طالب‌زاده
ترانه‌ش از کیه؟
کارن موسوی
آهنگ‌سازش
حامد برادران و
حامد میران
حسن و عاشق
پیه؟
عاشقانه و شار

دیری است که دلدار پیامی نفرستاد

وقتی وزارت بهداشت و پیام‌های وقت‌وبی‌وقتش سوزۀ کاربران فضای مجازی می‌شود

طرح: رضا خلیلی / شهوار

اما دلیل مهم شوخی کاربران با پیامک‌های وزارت بهداشت، کم‌سابقه بودن این جنس پیام‌هاست. وزارت بهداشت و دیگر متولیان این حوزه سال‌هاست که موضوع آموزش عمومی را فراموش کرده‌اند و بودجه‌هایشان را صرف کارهای دیگر می‌کنند، ولی وقتی ناگهان سر و کله یک ویروس پیدا می‌شود یادشان می‌افتد باید سیلی از پیامک برای مردم بفرستند. این‌طور به نظر می‌رسد که این پیام‌ها بیش از اینکه نشانه یک تفکر «آموزش اصول بهداشتی به مردم» در وزارت بهداشت باشد، ناشی از تفکر «رفع مسئولیت کار از گردن خود» است. حالا وزارت بهداشت می‌تواند در فهرست اقدامات خود برای مقابله با کرونا «ارسال پیامک آموزشی و هشدار به هم‌وطنان» را هم اضافه کند. این در حالی است که اگر واقعا چنین موضوعی دغدغه مسئولان وزارت بهداشت بود یا اصلا به آن فکر کرده بودند، از چند ماه قبل که خبر شیوع کرونا در دنیا مثل بمب صدا کرد و همه پیش‌بینی کردند این ویروس به کشورهای مختلف راه پیدا خواهد کرد، آموزش و ارسال پیامک‌هایشان را آغاز می‌کردند و به پیامک دقیقه‌نودی اکتفا نمی‌کردند.

حرف‌های وزیر بهداشت و پیامک‌های ارسالی این وزارت‌خانه انتقاد کرده بود: «فارسی به نقل از وزیر بهداشت نوشته: ویروس کرونا در کودکان و نوجوانان ظاهر نمی‌شود با علامت خفیف بروز می‌کند. از اون طرف، V.Behdasht پیام داده کودکان زیر ۵ سال و سالمندان و غیره گروه‌های پرخطر بیماری کرونا، ویروس جدید، هستند. تکلیف ما رو روشن کنید بابا!» مردم حتی با کم شدن تعداد پیامک‌های وزارت بهداشت بعد از چند روز هم شوخی کردند تا موضوع همچنان جزو سوزۀ‌های داغ فضای مجازی بماند. «مروز وزارت بهداشت اس‌ام‌اس داد بیا تلگرام شارژم تموم شده!» کاربر دیگر در توئیتر نوشته بود: «دیری است که دلدار پیامی نفرستاد! ننوشت سلامتی و کلامی نفرستاد. این‌قدر باهاش شوخی کردین که ناراحت شد و دیگه بهم پیام نمی‌ده. V.Behdasht کجایی؟ دقیقا ایرانسل کات می‌کنم فقط با V.Behdasht پیامک بازی می‌کنم.» گروهی هم به شوخی با جدی محتوای پیام‌های وزارت بهداشت را نقد کرده بودند: «کرونا در جواب پیام‌های V.Behdasht : نکشیمون حرفه‌ای!» یک کاربر هم در استوری اینستاگرامش از تناقض بین

تعداد زیاد پیام‌های ارسال‌شده از وزارت بهداشت که وقت‌وبی‌وقت به گوشی مخاطبان می‌رسید اولین دلیل شوخی کاربران با این پیام‌هاست: «وزارت بهداشت! جون عزیزت پیام نده، زخم شک کرده!»، «V.Behdasht یه جور تندتند پیام می‌ده انگار تا الان مطلع نبوده یا شارژ نداشته یا بلاکش کرده بوده!» کاربر دیگری در توئیتر نوشته بود: «پیامک‌های وزارت بهداشت مثل لیست خرید دادن مادرها می‌مونه. خب، بذار همه‌ش که پادت اومد یه‌باره بفرست قریونت برم!» برخی از کاربران هم V.Behdasht را با ایرانسل مقایسه کرده بودند که پرچم‌دار پیام‌های وقت‌وبی‌وقت است: «V.Behdasht نشون داد که بر خلاف ایرانسل که همیشه دنبال خالی کردن جیب منه، فقط سلامتی من براش مهمه. از امروز با ایرانسل کات می‌کنم و فقط با V.Behdasht بهداشت است. پیامک‌هایایی کنه»

ویروس کرونا همچنان در دنیا و کشور ما در حال پخش شدن است و به نگرانی اول مسئولان تبدیل شده است. فضای مجازی هم حسابی تحت تأثیر این ویروس است و بخش عمده پیام‌هایی که این روزها در کانال‌های خبری و گروه‌های خانوادگی بازنشر می‌شوند به کرونا ربط دارند. برخی از پیام‌ها درباره آمار مبتلایان هستند و برخی دیگر راه‌های پیشگیری را توضیح می‌دهند. برخی از کاربران هم به شوخی با سوزۀ‌های کرونایی این روزها مشغول‌اند، از مسئولانی که بدون گرفتن دستمال مقابل صورتشان عطسه و سرفه می‌کنند تا اطبای خودخوانده‌ای که معلوم نیست خودشان هم دستورهای طبی‌شان برای درمان کرونا را استفاده می‌کنند یا فقط مردم را به خرید روغن پنشه تشویق می‌کنند. یک سوزۀ داغ دیگر که شوخی‌های زیادی با آن در فضای مجازی شده است، پیامک‌های وزارت بهداشت است. پیامک‌هایایی کنه

حاوی دستورالعمل‌های بهداشتی برای پیشگیری از ابتلا به کرونا هستند و در نگاه اول نباید سوزۀ شوخی و خنده باشند، اما به چند دلیل، مردم با آن‌ها شوخی‌های زیادی انجام داده‌اند.

عکس تو عکس

عکس قدیمی حاشیه‌ساز شد

چند روز پیش تست کرونای معصومه ابتکار مثبت اعلام شد. به دنبال انتشار این خبر، تصویری به‌دروغ با عنوان عیادت مسئولان از خانم ابتکار بعد از ابتلای ایشان به کرونا در فضای مجازی منتشر شده است! این در حالی است که این تصویر یک عکس قدیمی مربوط به سال ۹۳ و بستری شدن معصومه ابتکار بعد از مصدومیت در تصادف رانندگی است.

ترامپ و کرونا

بعد از انتشار ویروس کرونا در آمریکا، مجله نیویورکر طرح روی جلد را به موضوع ترامپ و کرونا اختصاص داده است. پیش از این ترامپ احتمال شیوع گسترده کرونا در آمریکا را بسیار ضعیف دانسته بود.

ارزان شدن بلیت‌های پرواز منتهی به مشهد

عکسی در فضای مجازی دست‌به‌دست می‌شود که نشان می‌دهد بلیت هواپیمای کرمانشاه به مشهد ۷۶ هزار تومان شده است. این در حالی است که پیش از این بلیت این پرواز بیش از ۹۰۰ هزار تومان بود. در توضیح این تصویر آمده است: شاید اگه موقع گرون شدن چیزیای مختلف هجوم نمی‌بردیم و اسه خریدن، حالا پراید ۷۰ میلیون تومن نبود.

تصویری خاص از یک نوزاد

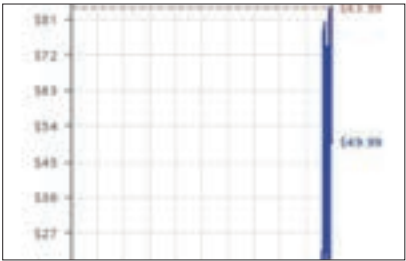
این عکس از ایلا پرا پریراست که رودیگو کونتسمان، عکاس برزیلی، لحظاتی بعد از تولدش انداخته و سریع هم در شبکه‌های اجتماعی جهان به اشتراک گذاشته شده است. عکاس، خودش، گفته نمی‌داند چرا عکس وایرال شده است. البته تا اندازه‌ای می‌توان حدس زد حالت کاملاً هوشیار چهره کودک با شاید هارمونی‌اش با اوضاع و احوال کنونی دنیا بعد از انتشار ویروس کرونا علت شهرت آن باشد.

قرنطینه به روش چینی

مقامات چین تصمیم گرفته‌اند روی درب خانه افراد مشکوک به ویروس کرونا قفل الکتریکی بزنند تا خانه‌های خود را ترک نکنند. چین همچنان از سیاست قرنطینه کردن شهرها و روستاها استفاده می‌کند

سودجویی از ماسک آن طرف مرزها

قیمت ماسک N۹۵ در «آمازون» پس از گسترش کرونا در کشورهای اروپایی، از ۹ دلار به ۸۴ دلار رسید!